

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Pusztakéri Forster Gyula báró.

A királyi legfelsőbb kitüntetés egy valóban érdemes embert talált, midőn *Ő felsége* az elmúlt héten *Forster Gyula* miniszteri tanácsosnak, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot „pusztakéri” előnévvel és az örökös főrendiházi tagság jogát adományozta. Ebben a kitüntetésben nem egy személy, vagy annak családja kitüntetését látjuk, hanem ezáltal a köztisztviselésben és közszeretletben álló *Forster-család* kiváló tagjai is elismerésben részesültek.

Forster Gyula 1848-ban született Esztergomban, tanulmányai elvégzése után 1870-ben állami szolgálatba lépett, hol nagyarányú munkásságára révén gyor-

Pusztakéri Forster Gyula báró.

san haladt előre, de a nagy munka egészségét is megrendítette s ez okból 1886-ban mint miniszteri tanácsos kilépett a tényleges állami szolgálatból. Egy év után a Magyar Földhitelintézet egyik igazgatója lett. *Forster Gyula* és neje *Luczenbacher Erzsébet* áldozatkészsége példaképpen szolgálhat a közjótékonyág terén. Már eddig is 200 ezer koronát meghaladó alapítványokat tettek művészetre és a szegények fölsegítésére és valóban nemesek voltak ezen jöttek után a legfelsőbb kitüntetés előtt is. — A kitüntettnek négy fia van, Gyula, Pál, Dezső és Jenő, akik mint bárók a *Forster-család* érdemeit öregbithetik. p.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Hetiszemle.

(Munkásforrongások. — Szerb koronázás. — Jaáki régi templom.)

A munkás elégedetlenségnek, forrongásnak már régidő óta nem találkoztunk oly gyakori jelenségével, mint ebben az esztendőben. Nemcsak nálunk, de a külföldön is egyre gyakrabban indul bérharcba a munkásosztály a munkaadók ellen. Leginkább a béremelést követelik a munkások. Rendszerint azonban lelketlen izgatók műve az egész mozgalom; néhány magát munkásvezérnek, a munkás igazi barátjának föltüntető dologtalan ember kábitja el csábos ígéretekkel a tömeget, melynek befizetett keserves filléreín tengődik. Csakhamar készen a bérharc. A munkás leteszi munkaeszközét, abbahagyja a munkát, családjának eközben nincs meg a mindennapra szükséges élelmiszer, mert a sztrájkpénztár a rendes heti keresménynek csak egy kis részét adja hetenként a bérharcosnak.

Áldatlan állapot ez s beteges — sajnos — sürűn ismétlődő jelensége a mai időknek.

Nálunk ez évben a vasutasok, szabók, asztalosok sztrájkja vert föl nagy port az ország szívében. Kint a vidéken a különböző iparágak és szakmák szintén hosszabb-rövidebb ideig bérmozgalomban állottak. A fővárosban pedig most az őszi idő beálltával a kömivesek indultak lefelé a lejtőn, mert csakugyan annak lehet nevezni, hiszen most a hidegebb időjárással a rövidebb munkanapokon amugy is megnehezült a munkás megélhetése. Ellenben az ily munkásforrongás ideje a lelketlen izgatók szüretje, aratása.

Vajjon mikor jutunk el odáig, hogy a mi különben józan és fölvilágosodott munkásosztályunk utilaput köt a talpára az őt félrevezető, dologtalan hadnak, amely őt a nyomoruság karjaiba vezérli?

Forrongás hirtelen érkezik Olaszországból is, hol magyaranyu sztrájkmozgalom van kitörőfélben; a buggerói bérharcos munkások ellen katonaságot vezényeltek ki s lövették a tömeget. Ez szolgáltatott okot arra, hogy Olaszország több vidékén már az ipari és minden egyéb munka szünetel. Az ügy már odafejlődött, hogy a kormánynak kellett közbelépnie s az olasz miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány a jövőben sohasem fogja megengedni, hogy a munkások

bérmozgalma elnyomására a katonaság vétessék igénybe.

Nem puskatussal, de az emberszeretet jel-szavaival lehet meggyőzni a félrevezetett munkásnépet lépése helytelen voltáról!

***

Koronázás volt a héten a kis Szerbiában. Péter király koronázására lázasan készült a szerb nép, melynek 1222 óta most adta meg hetedik ízben az isteni gondviselés, hogy királyt koronázhat. Több évszázadig tartott a törökuralom Szerbia fölött s midőn a mult században kivivta Szerbia függetlenségét, szomorú idők jártak ege fölött. Nagyhatalmu családok sarjai követték egymást a trónuson. Aki győzte, az marta. Alig mult egy éve a belgrádi véres királygyilkolásnak, ime, a szerb nép most koronáz.

Zavaros pártviszonyok között folyik ugyan le Péter király koronázó ünnepe, de ennek fényt, ragyogást és sulyt ad az, hogy az európai fejedelmek képviseltetik azon magukat.

A királykoronázás a belgrádi Szent-Mihály székesegyházban megy végbe s százegy ágyulövés hirdeti annak kezdetét. A metropolita teszi a király fejére a koronát, a ki aláírja a koronázási okmányt, melyet képben is bemutattunk lapunk olvasóinak.

Mint szomszédos állam őszintén kívánjuk, hogy a szerb korona adjon a szomszéd népnek erőt, kitartást a boldoguláshoz és megizmosodáshoz.

***

Ujabb időkben az a törekvés nyilatkozik meg közéletünkben, hogy régi műemlékeinket meg kell mentenünk az elpusztulástól. A héten szentelték fel a Szombathely melletti kies helységben Jaákon az Árpád-korban épült régi rozoga templomot. A jaáki templomot a Jaák nemzetségbeli Nagy Márton építette s alapította meg a mellette levő kolostort. Olyan kevés régi és hazánk történetével egybeforrt műemlékünk van, hogy országos jelentőségűnek kell tartanunk ezen romjaiból újraalkotott Istenháza fölszentelését.

A jaáki templom alapítójának most ezer esztendő után megpecsételte az emléket a Mü-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert künő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgönczim: Kalmár-rostagyár. — HÓDMEZŐ-VASÁRHELYEN.

emlékek Országos Bizottsága, midőn a düledező templomot romjaiból fölemelte. Ez a templom évszázadokon keresztül állott fenn ragyogóan, büszkén és hirdette — a jaáki apát szerint — a legéletteljesebb ábrázolásban a magyar kultúra dicsőségét, a régi magyar polgári és társadalmi élet fényét, a régi magyar ember vallásosságát, végül bevájta őrlő fogát a mulandóság a századok vihara kikezdte, megtépte szépségeit: majdnem omlatag rommá lett hazánk viszontagságos történelmének e fenséges tanuja. Ime, ez mégsem következett be, mert a közoktatásügyi kormány a Műemlékek Orsz. Bizottságával kezét fogva, a mulandóság karjai közül kiemelte a régi szent hajlékot, hogy hirdesse a késő utódok előtt a régi magyar dicsőséget és a régi vallásosságnak legyen néma tanubizonysága. H. A.

A német trónörökös eljegyzése.

Nagy az öröm egy hét óta nagy Németországban, mert Frigyes Vilmos herceg, a német császári és porosz királyi korona várományosa vőlegényi sorba lépett: eljegyezte Czeccilia mecklenburg-schwerini hercegnőt. A fiatal jegyespár rokonságot tart egymással, mert III. Frigyes Vilmos porosz király is a mecklenburgi hercegi házból választotta hitvestársát Lujza hercegnőt.

A német trónörökös nemesak szíve sugallatát követte, midőn jegyet váltott a szép szőke sugár mecklenburgi hercegleánynyal, — de volt ebben némi része a felséges szülőknek is.

A németek ezidőszert való császára gyakorlati ember, mert azt tartja, hogy ne görbülő őszülő fejjel alapítson családot az ember, hanem akkor, amikor a férfikorba belépne, megérett az élet örömeire. A német trónörökös 23 esztendő mostan, fejedelmi arája pedig 18.

Német ujságok szerint az a császár óhajta, hogy egy évig járjanak jegyben a fiatalok, aztán lépjenek oltárhoz és kérjék az Isten áldását kötendő frigyükre.

Jövő számunkban be fogjuk mutatni a fiatal jegyespár hü fényképét.

Magyarok Amerikában.

Megirtuk már, hogy több magyar politikus vett részt Apponyi Albert gróf vezetésével a St.-Louisban tartott interparlamentáris tanácskozáson, a melynek befejezte után a magyar képviselők beutazták az új világ magyarlakta vidékeit. Amerikába szakadt véreink nagy lelkesedéssel fogadták kiváló honfitársaikat. Az Egyesült Amerikai Magyar-Egyletek fényes ünnepélyt rendeztek Apponyi gróf és utitársai tiszteletére. Kovács Kálmán üdvözölte a vendégeket s ezután Apponyi gróf beszélt tomboló tetszészajban az új s régi hazáról s arról, hogy az idegenbe szakadt magyarnak mint lehet mind a két hazát szeretni; Amerika az egyenlőség és szabadság hazája s ezt a világot nem mindenütt nézik Európában jó szemmel. Beszélt azután a régi magyar szabadságról s így végezte beszédét:

1848. márciusának nagy napjaiban a nagy magyar költő eldalolta a nemzetnek és a nemzet orkányszerűen visszazugta:

„A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.“ Én még egy esküt tennék, amely így szólna: „A magyarok Istenére esküszünk, hogy ezentúl mindnyájan testvérek leszünk.“ Testvérek leszünk mi, az otthon maradtak és ti, akik Amerikában új hazát találtatok és a testvéri szeretet melege mint a dróttalan táviróárama fog a világtengeren átröpülni a régi magyar hazából hozzátok és töletek az elhagyott hazába.

Legyetek testvérek magatok közt is, szeressétek és gyámolítsátok egymást. Legyetek az új hazának jó polgárai, a régi hazának pedig szerezzetek dicsőséget és becsületet.“

Leirhatatlan volt a hatása ennek a gyönyörű, minden ízében hazafias érzelmeiktől áthatott szónoklatnak. Apponyi melegen csengő érces hangja betöltötte az egész termet, amelynek legtávolabbi zugában állók is meghallották a gyönyörű beszédet és valósággal nemes tűz gyült szíveikben.

A magyar képviselők beható tanulmányutat tettek a magyarlakta vidékeken, hogy hazajövet elmondhassák az itthonlevőknek, mily sorsban élnek tőlünk idegenbe szakadt véreink.

Orvosok háboruskodása.

Egy szerencsétlen asszony holtteste körül háboruskodnak most az orvosok. Lédecziné-ről van szó, akinek hasában orvosi műszert, egy csipőt találtak halála után a szegedi orvosok, mikor holttestét felbontották. Eisenstein dr., a szegedi kórház főorvosa a Lédecziné hasából eltávolított orvosi műszert s megfelelő jelentés keretében a minap átadta a királyi

Az 1904. évi
Szüreti és Borgazdasági árjegyzékünk
 megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
 Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

ügyészségnek. Az orvosok harcát így a bíróság dönti majd el és a személyes elfogultságtól nem korlátolt ítélet fog világosságot deríteni ebben a hirhedt pörben, amelyért a felelősség némelyek szerint Dollinger Gyula budapesti orvostanárt terhelné.

Nem helyén való elébe vágni ítélettel egy megindult vizsgálatnak.

A magyar orvosi kar megállja helyét az ő foglalkozásában. Ezer és ezer műtétet végeznek évente a magyar orvosok, veszedelmesebbnél veszedelmesebb operációkat. A műtétről jól mondotta az egyik magyar tudós, hogy az nem egyéb, mint *játék az élettel*. Ne törjünk tehát pálcát azok fölött, akik ezt a komoly és veszedelmekkel járó munkát végzik.

Ezer közül, ha egy műtét halálos kimenetelű, ebből nem következethető az, hogy az orvost lelkiismeretlenséggel vádolni lehetne, hiszen munkája kezdetén figyelmezteti betegét az esetleges veszedelmekre.

Orosz-japán háború.

A harcétről ma leginkább csak a korábbi eseményekre vonatkozó részleteket jelentettek. Kuropatkin visszavonulásáról s a japánok mozdulatairól még mindig nem lehet tudni biztosat, mert a hírek ellentmondanak egymásnak.

A japánok nagy bizalmára mutat Oyama tábornagy az a kijelentése, hogy Kuropatkin akármit csinál is, már elvesztette a játékot.

A harcétről mostanában vajmi kevés hír érkezik s az a kevés is ellentmond egymásnak. Hadi hírek hiányában aztán sok egyéb ellenőrizhetlen hír merül föl s találgatás a harcoló felek kitartásáról, a háború végéről, valamint a békefeltételekről, amelyek pedig még mind a távoli jövő titkai.

Liaojangból azt jelentik, hogy ezt a helyet a japánok most igen megerősítik, mert ez a japán főhadiszállás s a további hadműveletek alapja. A városban helyreállt egyébiránt a nyugalom. Ugyan csak Liaojangból jelentik, hogy a japánok kezébe esett 21 vasuti kocsi és sok takarmány is s hogy a japánok az oroszok jobbszárnyának 1300, a középnek 800 s a balszárnyának 1000 halottját temették el.

Oroszországban nagyban készülődnek a háború folytatására. Mozdósítani fogják a vilnai 3., a minszki 4., a szmolenszki 13. és k. jurjev-dorpati 18. hadtesteket. Ezekből a hadtestekből alakítják meg a második hadsereget. Nagyban javítják a transzszibériai vasutat is s Péterváron remélik, hogy egy

hónap alatt két teljes hadtestet el tudnak szállítani a harcétérre. A japánok ellenben már most folyton újabb csapatokat küldenek Mandzsuriába.

Legujabban némely berlini lap is azon fáradozik, hogy az oroszok liaojangi veszteségét kisebbítse. De másrésztől nevezetesen a francia, sőt az orosz jelentésekből is az derül ki, hogy a vereség bizony nagy volt s az oroszoknak emberben való veszteségeik is sokkal nagyobbak voltak, mint a japánoké, bár az utóbbiak is igen súlyos veszteségeket szenvedtek.

Port-Artur ostromát a japán haderő naponta folytatja. Bár nagy veszteségeket okoz az erősség ostromágyuzása, nem csüggednek a japánok, akik remélik, hogy néhány napi ostrom után már az erődön belül kerülnek.

A múlt héten különben béke hírek is keringtek, melyeknek természetesen most még nem lehet hitelt adni.

Hirös város.

— Ugyan kérem mifele helység az a Tönk?
— Nem tudom, de bizonyosan város lesz.
— Csak azért kérdezem, hogy hirös város kell legyen, mert nagyon sokan mennek Tönkre.

!!! Kliséket olcsón !!!

A „FÜGGETLEN UJSÁG”-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja ... a „Független Ujság” kiadóhivatala.

Rovar és husrostos

„Orpington” melasse baromfi abraktarmány felülmul és pótol — minden más takarmányt
tartalmaz: **melasset** (20% cukortartalommal), **buzakorpát, tengeri darát, kendermag pogácsát, foszforsavas meszet, rovar és husrostokat. Ára 10 korona 50 kilogrammonként.**
Előnyei: **feltűnő gyors hizás, korai tojóképeség, kitűnő husképzés, szaporodó tollasodás, feltétlen sulyszaporulat minden más takarmányozással szemben.**

Erőtakarmánygyár Részvénytársaság Igazgatósága.

Gyárak: Budapest, Hatvan, Totmeger.

Központi iroda: Budapest, IX., Üllői-ut 117.

(Telefon 51—32.)

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A nemzetközi kongresszus.

(Folytatás.)

A nagygyűlés harmadik napján Rocquigny gróf tartotta meg nagy figyelemmel meghallgatott előadását arról, hogy: támogassa-e az állam a szövetségeket és ha igen, mi a támogatás módja? Szerinte a támogatásnak két lényeges feltételhez kell kötve lennie:

1. Nem szabad ártania semmiféle jogosult érdekeknek.

2. Nem birhat állandó támogatás jellegével, ami lehetlenné tenné, hogy a szövetségi intézmények igazán életképesek legyenek.

Az állam feladata, hogy a nemzeti nevelést a szövetségés eszméje hasá át; hogy az iskolákban terjeszse a szövetségés tanítását, hogy az ifju nemzedék megtanulja, hogy a szövetségés az anyagi és erkölcsi emelkedésnek kitünő eszköze és hatásos fegyver mindenféle akadályok ellen való küzdelemben. Ezután az egyes országokban tapasztalható állami támogatást ismertette, végül pedig beterjesztette a következő határozati javaslatot:

A VI. nemzetközi szövetségi kongresszus tekintettel arra a megtámadhatatlan tényre, hogy a szövetségi intézményeknek a magánkezdés és kölcsönösség alapelvén kell nyugodnia, másrészt elismerve azt a tényt, hogy az állam támogatása hatalmas hozzájárult a szövetségek fejlődéséhez egyes oly országokban, ahol az állam támogatása nélkül az intézmény nem fejlődhetett volna ki, azon a véleményen van:

1. Hogy a szövetségésnek szociális jelentősége folytán minden államban joga van a közhatalóságok jóakarására, sőt kedvező bánásmódjára. 2. Hogy oly államokban, ahol a szövetségek fejlesztése érdekében az állam támogatását szubvenciók vagy kölcsönök formájában elkerülhetetlennek tartják, az állami támogatásnak bizonyos korlátok közt kell maradnia, csak időleges segítség lehet és sohasem befolyásolhatja a szövetségek önkormányzatát. A javaslat fölött nagyszabású vita fejlődött, mely az egész délelőttöt lefoglalta, a kongresszus azonban nem fogadta el Rocquigny gróf nézetét s elhatározta, hogy a kérdés fölött napirendre tér.

Ezen a napon este a magyar szövetségek a külföldi vendégek tiszteletére fényes lakomát rendeztek a Margitszigeten.

Jelen voltak a lakomán: Tisza István gróf miniszterelnök, Plósz Sándor igazságügyminiszter, Darányi Ignác, Zselénsky Róbert gróf, Makfalvay Géza államtitkár, nemeskéri Kiss Pál volt államtitkár, Károlyi Sándor gróf, Desseffy Aurél gróf, Mailáth József gróf, Széchenyi Imre gróf, Zichy Aladár gróf, Pallavicini Ede és György örgrófok, Seidl Ambius, Desseffy Emil gróf, Giesswein Sándor dr., Ivánka

Oszkár, Rubinek Gyula és a magyar szövetségi ügy számos kiváló vezérférfia. Rajtok kívül az idegenből jött szövetségek közel 300-an résztvettek a banketten. Az első felköszöntőt Károlyi Sándor gróf a királyra mondotta, majd hosszabb francia tósztot mondott, amelyben köszöntve a külföldi vendégeket, a szövetségésnek nevelő erejét és demokratikus irányban gyakorolt hatását hangoztatta.

H. Wolff francia nyelven a vendégek nevében köszönetet mond a vendégszerető fogadtatásért. Magyarország jövődjéjére, nagyságára és Magyarország jelenlevő képviselőjére, Tisza István gróf miniszterelnökre emeli poharát. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Ezután Tisza István gróf miniszterelnök állott fel s mondott hosszabb beszédet. Biztosíthatom önöket — ugymond — hogy a kormány a legnagyobb figyelemmel kíséri a szövetségi ügy fejlődését. (Élénk tetszés.)

Az a hatalmas, nagy eszme, amely a szövetségés alapjául szolgál, abban áll, hogy elkerüljük azokat a veszélyeket, amelyek a gazdasági életben a korlátlan szabadsággal járnak; elkerüljük ne a szabadságnak magának megkerülésével, hanem azáltal, hogy a kisebb existenciák erejét egyesítve (Igaz! Ugy van!) ezeket is képesekké tegyük arra, hogy a szabadság jótéteményeiben ők is részesüljenek. (Hosszas, élénk tetszés.) A szövetségek lényege abban áll, hogy a kis existenciák érdekét védjük (Élénk helyeslés.), védjük ne a szabadság ellen, hanem a szabadság által, ne a haladás ellen, hanem a haladás szellemében. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Mailáth József gróf Rocquigny grófra emelte poharát. Széchenyi Imre gróf Hans Müllert éltette. Tósztokat mondtak még Fontgaland Károlyi Sándor grófra, Isakoff, újból Mailáth József, Rocquigny, Hans Müller, Bouffet és Mérey Lajos.

A 4-ik nap délelőttjén Wolff Henry tartott előadást a szövetségi hitel centralizálásáról, amelynek lényege, ahol a helyi hitelszövetségek s a pénzpiac közt kapcsolatra van szükség: ott központi bankra összeköttetés létrehozatala végett szükség van, mely a községi bankok felülvizsgáló és ellenőrzőjeként kiváló szolgálatot tehet; ahol már létezik, ilyenek feladatukul tegyük a saját tőkeképzés kérdésének tanulmányozását s követeljük meg tőlük minden ténykedésükben, hogy szigoruan alkalmazkodjanak az üzleti elvekhez.

Előadása végén a következő javaslatot terjesztette be:

A hatodik nemzetközi szövetségi kongresszus szükségesnek tartja annak a ténynek az elismerésével, hogy a szövetségek további terjeszkedése okából kívánatos a kevésbbé fejlett államokban a szövetségeket állandóan figyelemmel kísérni s azok állapotáról időről-időre jelentéseket tenni, hogy a fejlettebb országok a kevésbbé fejletteket a szövetségi ügy terén támogassák s ezáltal a Szövetségek Nemzetközi Szövetségével közelebbi összeköttetésbe hozzák és így meglegyen az állandó kapocs.

A javaslatot némi vita után elfogadták.

Ezután Duca M., a romániai „Creditul Agricol“

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetségek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetséget akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak a baigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetségéhez

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. szám.

ügyvezetőjének előadása következett „A szövetségi mozgalom lassu fejlődése Keleten” címmel.

A nagy hatást keltő előadás után Barré (francia) határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a szövetségi téren erősebb államok legyenek segélyére a gyengébbeknek. Ezt, valamint a manchesteri kongresszus egy már elfogadott hasonló határozatát, melyet újra előterjesztettek, nemkülönbén a központi bizottság indítványát, mely szerint a szövetségek teljes erejükből munkálkodjanak a világbéke megteremtésében, nagy lelkesedés mellett egyhangúlag elfogadták.

Mailáth József gróf alelnök tartott ezután francia, angol és német nyelven záróbeszédet.

Végül pedig Wolff Henry a kongresszus tagjai nevében megköszönte a magyar szövetsézőknek a szíves vendégszeretetet. Méltatja Károlyi Sándor gróf érdemeit és sikeres működését, melyet a külföldi szövetsézők nagy figyelemmel kísérnek és jól ismernek előttük azok az eredmények, melyeket Károlyi gróf odaadó működésével felmutatott. Köszönetet mond Károlyi Sándor gróf kongresszusi elnöknek, Mailáth József alelnöknek, Bernát István dr. kongresszusi főtitkárnak, Kolossváryné Korányi Ilona urnőknek, akiknek a kongresszus előkészítő munkájában oroszlanrész jutott. Nemkülönbén köszönetet mond az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, amiért székházát a kongresszus céljaira rendelkezésre boesátotta, köszöni Arkövy Richárd dr.-nak és Yolland tanárnak közreműködését is.

Károlyi Sándor gróf köszönő szavai után a kongresszus véget ért.

Délután három órakor a nyugati pályaudvarról különvonaton Monorra utaztak, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó monori gabonarakár szövetkezetet megtekintsék. A kiránduló társaságot, mely magában foglalta majdnem az összes külföldieket, Seidl Ambrus miniszteri tanácsos és Hajós József vezették. Monoron kedves fogadtatásban részesültek a vendégek. A község előljárásiágának élén Förster Aurél üdvözölte három nyelven a vendégeket, akik az ő kalauzolása mellett megtekintették a szövetkezet nagyszabásu raktárait. Monor és a környék gazdái a vendégek tiszteletére jól sikerült gyümölcs-, termény- és borkiállítást rendeztek.

Este Müller Hans é vezetes előadását hallgatták a vendégek az Urániában, amelylyel az ünnepek sorozata véget ért.

Itt emlíjük meg még, hogy a délutánokat a vendégek a magyar szövetségek tanulmányozásával töltötték. Így meglátogatták a budapesti szabók, koesigyártók, asztalosok szövetségeit, Hanyát, Mezőgazdák szövetségeit, Vásárcsarnok szövetségeit és Orsz. Közp. Hitelszövetkezetet.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

Végzetes feledékenység. Három évvel ezelőtt Szombathelyen elhunyt Ebergényi István, Vas vármegyének egyik leggazdagabb földesura. Özvegye és egy alig két éves leánygyermeké siratta halálát. Alig zárult be utána a családi sirbolt ajtaja, az a meglepő hír terjedt el az elhunytól, hogy végrendeletében, melyet még a nyolcvanas években, tehát házassága előtt tett, egész vagyonát az akkor még legényember unokaöcsésére, a két Almássy testvérré hagyta. A hír igaz volt. Az Almássyak eme végrendelet alapján igényt is támasztottak az Ebergényi-hagyatékra. A család barátai, akik ismerték az elhunyt utolsó éveinek történetét és tudták, hogy Ebergényi milyen szeretettel esüggött fiatal feleségén és kis leányán, az első perctől fogva tisztában voltak azzal, hogy itt következményeiben kiszámíthatatlan tévedésről van szó, mert lehetetlen, hogy Ebergényi meg akarta volna fosztani örökségétől egyetlen gyermekét, vagy hogy őt köteles részre kívánta volna szorítani. Kezdetől fogva nyilvánvaló volt, hogy a szóban forgó végrendeletet, melyet a Stieder-Ernuszt párbajban kimult Ernuszt Gézával vívott párbaja előtt készítette, félretette és írásai között elkeverte, sőt később annyira megfélekedezett róla, hogy mikor megházasodott és később apává lett, eszébe sem jutott, hogy valahol van egy oly írása, mely, ha meg nem semmisítetik, egyetlen gyermekének óriási megkárosítására vezet. Halála előtt felesége, barátai és bizalmasabb belső s régi cselédei előtt számtalanszor nyilatkozott úgy, hogy halála után minden kis Margit leányáé lesz. Hiábavaló volt azonban minden fáradozás, hogy a végrendelet kelte után mintegy másfél évtizeddel született kis leányka természetes jogait Almássyékkel békés uton elintézhessék, a két Almássy testvér ragaszkodva az írás b tuihez, bírói uton lépéseket tettek az Ebergényi nagy és értékes birtokok megszerzéséért. A szombathelyi törvényszék tényleg helyt adott az Almássy-féle keresetnek és kimondta, hogy az Ebergényi István hagyatéka az Ebergényi Margitot megillető köteles rész levonásával Almássyékra illeti. Egyuttal pedig elutasította özvegy Ebergényi Istvánné, mint Ebergényi Margit gyámjának, a végrendelet érvénytelenítése iránt beadott viszontkeresetét. A törvényszék ezen ítéletét a győri királyi tábla Eredics Ferenc királyi tanácsos ügyvéd által benyújtott felebbezés alapján teljesen megváltoztatta. A királyi tábla Almássyékra keresetükkel elutasította, az özvegy haszonélvezeti jogát megállapította s kiskorú Ebergényi Margitot egyedüli örökösnek kijelentvén, özvegy Ebergényi Istvánné viszontkeresetének helyt adott.

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett. Fevilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
▼ elszámolás. ▼

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: ▼
Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb

Sok a baj és mind nagy!...

Mihály: Sok a baj és mind nagy! Gyöngye volt a termés,
Éhezik a jószág, a takarmány kevés.
Sok és nagy bajunkban már kihez forduljunk?
Hogy tanácsa által bár csak boldoguljunk?

József: Tisztelt Mihály szomszéd a példaszó úgy int:
„Segíts magadon s az Isten is megsegít”.
Vagyon ám nekem egy igaz tanácsadó,
Olyan ügyes-bajos embereknek való.
Heti munka után pompásan mulattat,
És minden bajunkban igaz tanácsot ad.
Tanítja a gazdát takarmánypótlásra,
Szövetkezés által a boldogulásra.
Akármilyen nehéz ügyes-bajom akadt,
Ez a tanácsadó megállta a sarat.
Ajánlom kendnek is ezt a jó barátot:
Rendelje meg kend a „FÜGGETLEN UJSÁG“-ot.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

 1904 október hó elsején új előfizetést nyitunk a „FÜGGETLEN UJSÁG“-ra.

Akinek előfizetése szeptember hó 30-án lejár, azt kérjük, szíveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be. Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat szétküldöttük.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona, negyedévre 1 kor. 50 fillér.

A „*Független Ujság*“ eddigi számaiból mindenki meggyőződhetett arról, hogy programunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényt teljesen kielégíthet.

A mi célunk: „*a magyar nemzeti állam kiépítése, a gazdasági megerősödés s különösen pedig a kisemberek érdekeinek megvédése*“. Ezért küzdünk. Ennek megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiui tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

• MI UJSÁG? •

Erzsébetkirályné új emlékszobra. N.-Bolyban minap nagy ünnepséggel leplezték le néhai Erzsébet királyné emlékszobrát, melyet Harkányi Ede szobrász gránitobeliszkre fehér márványból készített. Reggel a templomban Streicher József paksi apát, volt németbolyi plébános ünnepi misét mondott, mely után zene szóval a gazdagon fellobogózott s szépen diszített Erzsébet-térre vonultak a testületek, küldöttségek, a tanulóifjuság s nagy közönség. Szinkovich Károly mohácsi főszolgabíró hazafias beszéddel adta át a község birájának megőrzés végett az emlékszobrot. A leplezésnél jelen volt Koszits Kamil alispán is a vármegyei tiszttikkal.

Elhunyt koronaügyész. Katona Béla koronaügyész-helyettes Csetneken elhunyt. Katona néhány nap óta tartózkodott Csetneken egyik rokonánál s e közben érte a halál. Az elhunyt számos jótékony egyetben vitt vezető szerepet.

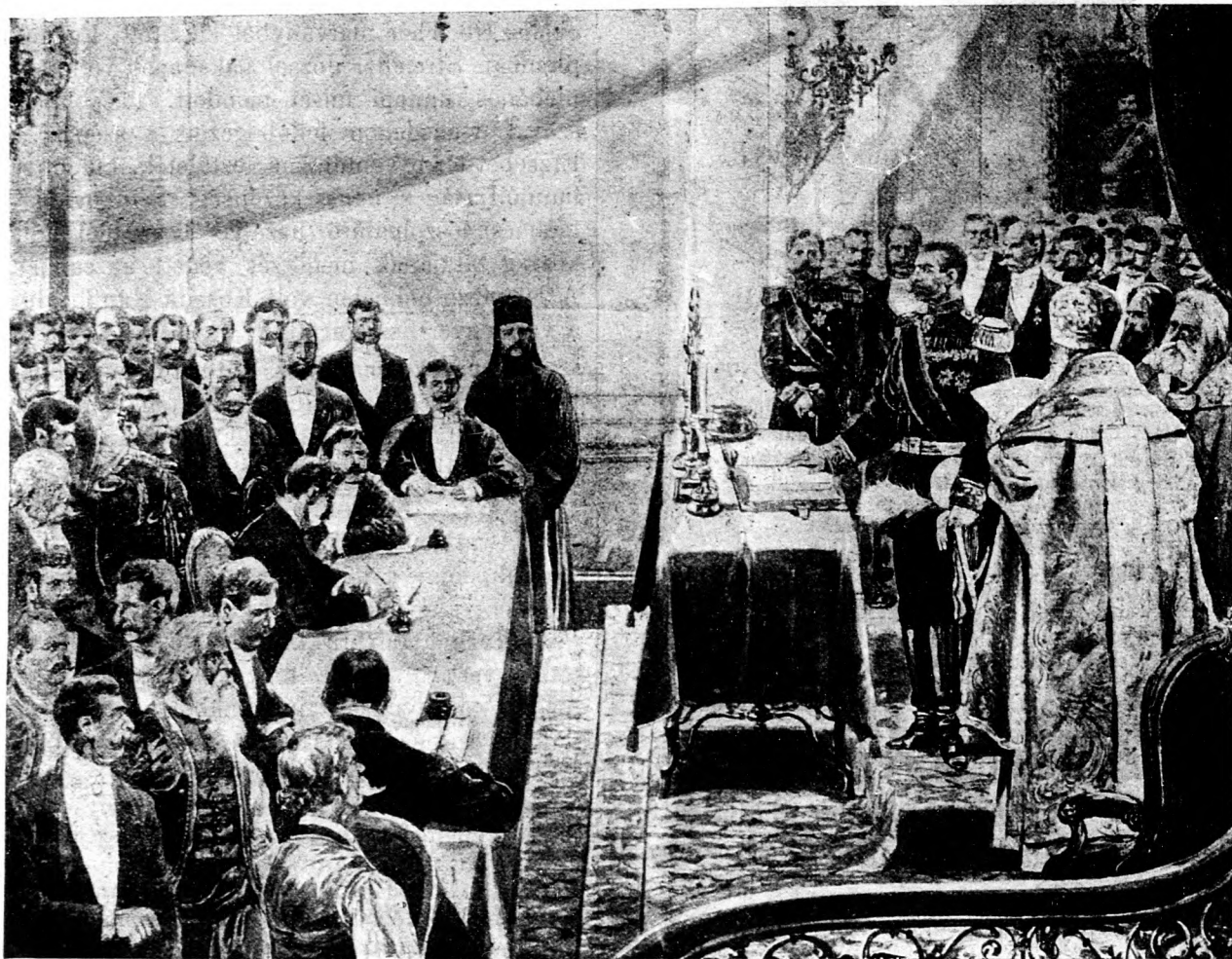
A szatmári püspök aranymiséje. Mária-Pócsról jelentik, hogy a héten tartotta meg ott aranymiséjét Meszlényi Gyula szatmári püspök. A káptalan a püspöknek gyönyörű kivitelű misézökelyhet készítettett vert aranyból, drágakővel kirakva. Az agg püspök aranymiséje alkalmából nyolcezer koronát küldött szét az egyházmegye szegényei számára.

Egy alezredes pohárköszöntője. A szabadkai 6. honvédegyezred tisztjeinek és legénységének díjlövészetében a szabadkai zászlóalj tisztjei vitték el az első díjakat. A díjlövészet befejeztével a nyertes tisztek között Brabecz Gyula ezredparancsnok neje, a legénység között pedig leánya osztotta ki a díjakat. A lakoma alatt Brabecz Gyula ezredparancsnok magyaros és őszinte hangon tartott beszédet mondott. Emelt hangon jelentette ki, hogy a katonai intézmény ma már nem képez kasztrendszerrel és egyenes óhaja az, hogy a honvédség a polgársággal a legjobb egyetértésben karöltve haladjon hivatásának útján. Poharát Szabadka, Zombor és Ujvidék városok törvényhatóságainak és közönségének egészségére üritette. Meghatottan üdvözölte a tisztikar szeretett parancsnokát. De ekkor egy disszonáns aktus következett, amely lerontotta a hatást. A magyar honvédtisztikar lakomáján rázendített a magyar honvédenekar — a Gotterhaltéra.

Három századot látott asszony. Egy érdekes öreg asszonyt kísérték minap örök nyugalomra az erdélyi Mezőszakál községben. Neve Sztojka Todóra és 1799-ben született, tehát a XVIII. században és három századot látott és tapasztalt át. Egész életén át egészséges volt és házi, valamint mezei munkákat végzett egészen ez év elejéig, amikor szélütés érte, ami okozója volt halálának is. Az érdekes öreg asszonynak három férje volt s nagyszámu unokát, dédunokát és ükunokát hagyott hátra. Harmadik férjét is már vagy tizenöt esztendeje, hogy eltemette s azóta mint özvegy éldegélt és dolgoztatott gyermekei között.

Budapest fejlődése. Budapest székesfőváros rohamos fejlődésének ékesen szóló bizonyossága az, hogy lakosságának száma már meghaladta a 800.000-et. A hivatalos statisztikai kimutatás szerint a lakosság száma 1904 július elsején 813.399 lélek volt, tehát husz esztendő alatt — 1884 óta — megkétszereződött. Pest városában 1785-ben mindössze 1981 ház volt, többnyire jelentéktelen s ez a szám 1820-ban

Budán 1780-ban 21.665-en laktak, míg 1856-ban 61.596-an 5000 házban. Érdekes, hogy az 1851. évi összeírásnál Budán 27.930 volt azok száma, akik németeknek vallották magukat, a magyarok száma pedig 7555 volt. Ez a kis összeállítás, szemben a mai állapottal, tiszta képet ad arról a változásról, amelyen a székesfőváros száz esztendő alatt átment. Az 1901. évi összeírás alkalmával Budán 5933 ház-

I. Péter szerb király leteszi az esküt az alkotmányra.

3859-re, 1853-ban 4804-re emelkedett, 1857-ben pedig 5000 lakóháza volt 206 utcával s 30 szabad térrel. A lakosok számaránya elég gyorsan változott. Az 1780-ban megállapított lélekszám 16.746 volt, 1810-ben a lakosság 35.349 főre, 1848-ban 110.516 főre emelkedett, amely szám 1850-ben nyolcezer fővel apadt, 1851-ben már csak 83.828 lakost számláltak állandó lakosnak. A visszaesés azonban nem volt tartós, mert az 1856-iki összeírás 134.565 lakost talált.

ban 117.220, Pesten 10.321 házban 600.461 állandó lakost irtak össze. Ez a szám négy év alatt, a természetes szaporodás és a bevándorlás hozzáadásával, elérte a nyolcszázézer főt s biztos uton halad a millió felé, amelyet tíz év alatt valószínűleg elér.

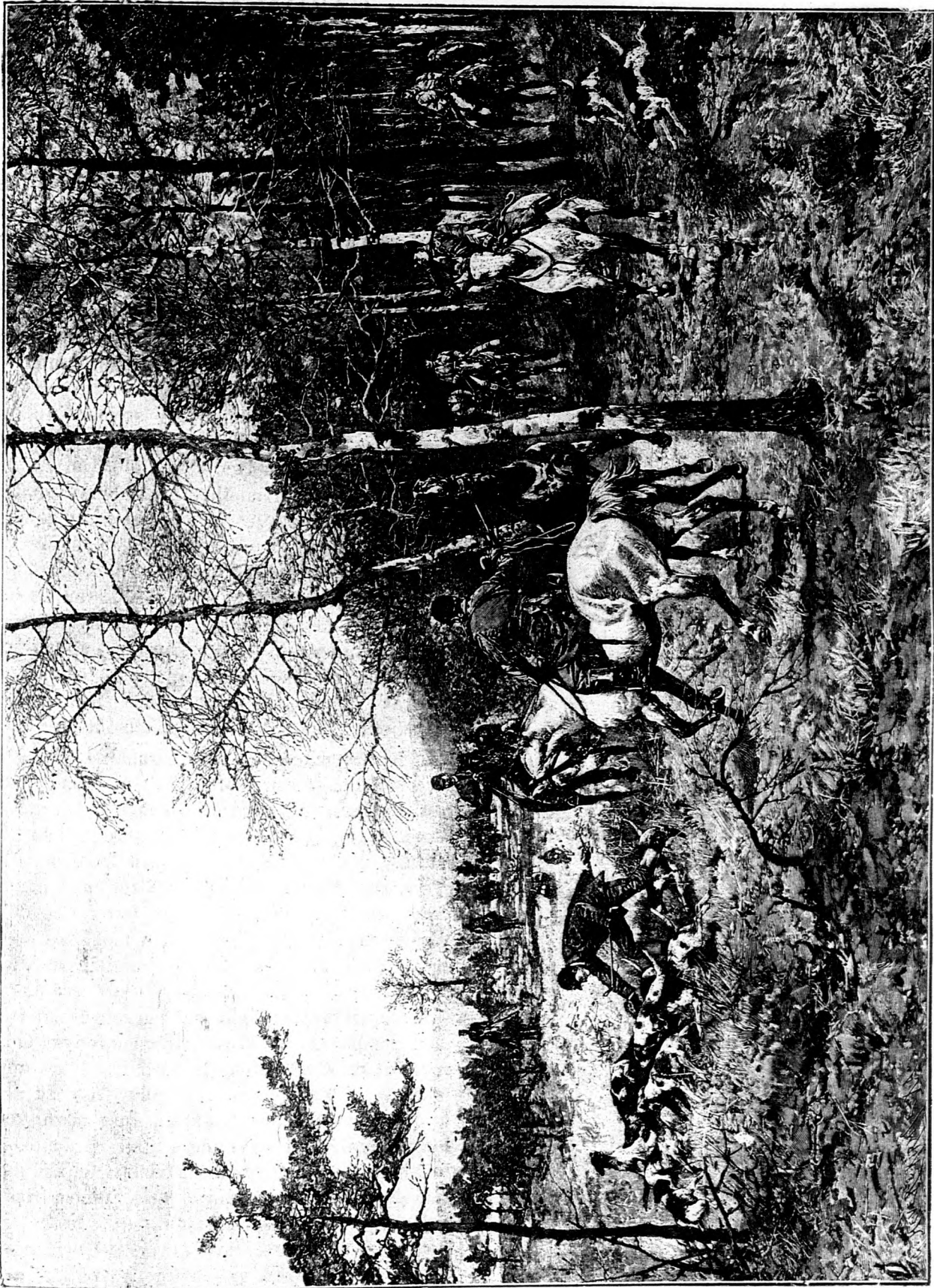
Gólya a vonaton. A Budapestről Bécs felé indult vonatot közel Bécshez megállította a — gólya. A családi élet szent madara Mihalics János fővárosi szabómester feleségét, aki Bécsbe volt utazóban,

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil oséplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
Budapest, Váci-körút 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,

„MILLENNIUM“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL“ tolókeres rendszerű sorvetőgépeit, acéllöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Vadászat.

egy fiu gyermekkel ajándékozta meg. A vonat megállott az öröm hirre, az utasok megijedtek, de nem történt semmi baj. A gólya, a gólya...

Altatóval dolgozó vasuti tolvaj. Egy vakmerő vasuti tolvaj került most Horvátországban kézre, aki valóságos réme volt az utasoknak. Garázdálkodásairól és kézrekerítéséről a következőket írják lapunknak: Zsabka Ferenc máv. főellenőr hivatalos vizsgálaton volt Horvátországban. Zsabka az india-mitrovicai vonalon éjszaka utazott, midőn az egyik állomáson egy elegánsan öltözött úri ember szállott be hozzá az elsőosztályu szakaszba. Az idegen szóba elegegett Zsabkával, kihez közelebb hajolt s egy kis üveget tartott a kezében, mitől a főellenőr mély álomba merült. Mire felébredt, világos volt, utitársa eltűnt, de eltűnt nagy értéket képviselő arany órája és láncja is. Zsabka hiába forogt a rendőrséghez, a tolvajt nem tudták elfogni. A napokban a főellenőrt hivatalos ügyei ismét Horvátországba szállították s ekkor több zálogházat meglátogatott s végre Mitrovicán megtalálta az óráját. A mitrovicai rendőrkapitány valami ürügy alatt beidézte azt az embert, ki az órát zálogba tette s míg ő vele tárgyalt, Zsabkának és a lopás alkalmával szolgálatnál volt kalauznak almalmat nyújtott, hogy rejtett helyről megfigyelhessék. Mindketten felismerték az éjszakai látogatót, mire a rendőrkapitány az illetőt, Todorovics Milán foglalkozás nélkül levő főpincért letartóztatta. Todorovics a szembesítéskor beismerte tettét s minthogy az indiai vonaton több hasonló módon elaltatással elkövetett lopások történtek az utóbbi időben, az irányban folyik a nyomozás, vajjon Todorovics követte-e el azokat is.

Amerikában meghalt magyar mérnök. Izsáky Ernő, a kereskedelmi miniszterium főmérnöke a st.-louisi világkiállítás tanulmányozására küldetett ki miniszteriuma részéről. Izsáky augusztus 15-én utazott Amerikába s most az a hír érkezik róla, hogy St.-Louisban hirtelen elhunyt.

Tüzek a vidéken. Sókut zempléni megyei községben minap tűz támadt és a nagy szélvészben nemsokára tíz ház az összes melléképületekkel és a behordott takarmánnyal együtt porrá égett. A kár így nagy, mert biztosítva semmi sem volt. Az oltásnál igen sokan megsebesültek, köztük egy nő és egy férfi oly súlyosan, hogy felgyógyulásukhoz nincs remény. — Kecskemétről jelentik, hogy ott a város szélén lévő és kisebb bérlőgazdák tulajdonát képező szérűskertben tűz ütött ki, amely 12 kazal takarmányt, legnagyobb részét szénát elhamvasztott. A kár mintegy 15,000 korona. A tűz valószínűleg gyújtogatásból ered s biztosítva nem volt semmi.

Az agg piarista és a miniszter. A földmivélsügyi miniszter legutóbbi mármarosai útja alkalmával kedves jelenet folyt le a vármegyeház disztermében, hol a bemutatások voltak. Megjelent ugyanis a fogadásra a 92 éves Kustár Ignác kegyesrendi vicerektor is. A miniszter a mint meglátta, barátságosan kezét szorítva így szólt: — Kedves professzor ur! emlékszik-e még a régi tanítványra?

— Jól emlékszem jeles tanítványomra!

— A szegedi konviktusban sok vesződsége volt velünk, a fiatal vér ki-kitört.

— Az élénkség a fiatal korban meghozza a komolyságot a férfi-korban, — mondá az agg piarista.

— Oh hagyja el professzor ur, én sem voltam különb a Diákné vásznánál; volt baja velem is, fogadja, gondos felügyeletéért most is köszönetemet.

A miniszter azután azt kérdezte, megismerte volna-e az utcán?

— Meg! A gyermekare arvonásaiból rá lehet ismerni a megváltozott férfiarcra is!

— Kustár Ignác a 92 éves piarista vicerektor most is órákig sétál és botját csak védelmi eszközüül használja s a társházban alig van, aki úgy kiállná az idő viszonyosságait, mint ő. Életében soha sem volt beteg.

GAZDASÁGI DOLGOK

Alma-aszalás.

Aszalványnak, bő termés idején a lehullott almát szoktuk felhasználni, amelyet a piacon nem értékesíthetünk. Aszalás céljából az almát tisztára mossuk, felhasogatjuk vékony szeletekre, a férges részt eltávolítjuk belőle és leforrázzuk, hogy színét megtartsa és el barnuljon; ha az aszalt almát borrá akarjuk majd később feldolgozni, egyéb előkészítés nem is kell; de ha kompótként kívánjuk fogyasztani, akkor az almát meg is kell hámozni és magházát (csutkáját) kivágni belőle. Ez utóbbi esetben munkánkat lényegesen megkönnyíti és gyorsítja valamely célszerű almahámozó és szeletelő (pl. kisebb üzemre az E. Herzog leipzig-reudnitz-i gyáros ötös számú Unikuma, amely a Magy. Mezőgazdák Szövetkezete útján megrendelhető). A leforrázott almát, mielőtt elpuhulna, szét kell egyszeres rétegben teregetni valamelyik aszalócserepyen, amelyet vékony lécekből összeszegezhet vagy vesszőből megfonhat az efféle munkában jártas ember és ha napos idő jár, a napon is megszáradhatja, vagy kenyérsütés után, ha már nem nagyon forró a kemence, abban is megaszalhatja. Természetesen legjobb és legtökéletesebb munkát valamely aszalókemence felhasználásával végezhetünk, de ilyen nincs mindenütt.

Kérdés már most: mire használható fel az aszalt alma? Többféle célra. Meg lehet azt főzni tiszta vízben, esetleg kevés cukorral édesítve és fahéjjal fűszerezve és mint kompótot fogyasztani; lehet belőle mártást vagy ugynevezett almást főzni, amely igen egészséges főzelék. Jó puhára főzés után át is lehet törni szitán és cukorral és fűszerrel ellátva almakásává készíteni el. De lehet a megfőzés és összezuzás után kenyérsütéshez is felhasználni, amidőn 3 kiló lisztre 2 kiló almapépet kell számítani; az ilyen almáskenyér a mostani burgonyaszük világban igen pompásan helyettesítheti a burgonyás kenyert. Azután az aszalt almából bármikor lehet almabort (cider t) is készíteni és ezt, míg friss izü a benne levő szénsavtól, akár magában, akár vízzel keverten fogyasztani, mint egészséges italt. Ez utóbbi célra az aszalt almát lanygymeleg vízben fel kell duzzasztani és azután úgy banni el vele, mint a friss almával, vagyis megzuzni, kisajtolni és a levét (ez esetben kevés friss borseprővel keverten) borrá erjeszteni. Főleg a kenyérhez való burgonya pótlása az, amit különösen ajánlunk olvasóink szives figyelmébe, mert az idej bő gyümölcstermés mellett nagyon sok szegény ember saját téli táplálkozására használhatja föl a hullott gyümölcsöt, ami a fa alatt szokott elrothadni, vagy legföljebb a sertéskonda pocékolja el.

Prolifik-buza.

A „Köztelek“ 73. számában Sierbán János ismerteti a fõnt-nevezett új buzaféleséget, amelyvel immár 3-ik éve kísérletezik és most már kizárólag csak azt termeszt.

E buzaféleséget Mauthner Odõn importálta és elsõ ízben két év elõtt egyik szomszédos gazdaságban tévedésbõl tavaszi buza helyett vetették. Mindazáltal már július elején beért és az utántermést a rákövetkezõ évben vetették el, amidõn korábban ért és jobb termést adott mint a közönséges buza. 1903 õszen Sierbán földjei nagy részét ilyen buzával vetette el, Tass község határában, homokos agyag talajba. A csávázott vetõmagot október 1-tõl 28-ig vetette el. A buza kikelt, az erõs telet jól kibirta és habár a nagy szárazságot ez is megsínylette, de rozsdamentes maradt, holott a többi buzavetés, az egész környéken ugyancsak le volt rozsdásodva. A prolifikbuza egy része már június 22-én megért és az egész meg június hóban, 4—5 nappal a közönséges elõtt le volt aratható. Kalászái 10—12 ctm. hosszúra fejlődtek és képünkön, mely a természetben fõlvett fénykép után

Prolifik-buza.

készült, látható a gyenge magyar és az erõtjeljes idegen buza közötti különbség. Sierbánnál a nagy szárazság daczára magyar holdankint 19 + szalma és 700 kiló 82 kilós szem termést adott, míg a magyar buza nála csak $4\frac{1}{2}$ métermázsát, a vidéken pedig 8—10 + szalmát és $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ métermázsa, 77—79 kilós buzát termett.

E buzaféleség tehát idáig bõtermõnek, rozsdamentesnek és koránérõnek bizonyult és azonkívül nem is egy könnyen dõl meg, mert szalmája erõtjeljes. Habár az eddigi eredmények után nem is mondhatunk róla végleges ítéletet, érdemes lesz vele kísérletezni. — Kapható Mauthner Odõn budapesti magkereskedõnél.

A tarack mint kisegítő takarmány.

A homokos szántóföldek ezen uzsorását, szinte igen jó sikerrel használhatjuk takarmányozásra. Aki Délolaszországban járt, annak feltünhetett az, hogy az ottani bérkocsisok elõszeretettel etetik lovaikkal a tarackot, még pedig úgy, hogy tisztára mosott gyökér is van rajta, s a délolasz városokban mindenfelé lehet a tarackot alig egy arasznyi csomókba kötve árulni látni. Tarack pedig van nálunk is, sõt az elhanyagolt földeken sok is, mert nem mindenki szedi ki szántáskor a gyökeret; de az idén kettõs hasznunk volna az irtásból, mert nemesak hogy földeink termõképességét fokoznánk vele, de nagyon jó takarmányt is nyernénk, még pedig olyan jót hogy szükség esetén kenyeret is lehet belõle az ember számára sütni.

Gazdáink többnyire elégetik a tarackgyökeret, részint mert nem ismerik a takarmányértékét, részint abbéli félelmükben is, hogy a ganajjal esetleg életképes gyökérrészek távolodnak el; de ez a félelem alaptalan s aki mégis fél, az le is forrázhatja a gyökeret.

Tyuktetüirtás.

Az apró tyuktetü, mely milliárdnyi mennyiségben lepi el a tyukólakat, galambházakat s az abban tartózkodó állatokat is, rendkívül lesoványítja az állatokat s a fiatalja az ily kinzás alatt el is pusztul. Alaposan csakis úgy lehet kipusztítani, ha előbb az összes állatokat táblaolajjal jól bekenjük s azután tiszta szalmás helyre elzárjuk. Az ólat vagy padlást pedig lekapartatjuk, felsepertetjük, a fa és egyéb szilárd alkotó részeket frissen oltott méz-tejjel bemeszeljük, a porondot ezzel jól meglocsoljuk s teleitatjuk, a kiszedhető részeket pedig forró lugos vízzel lemossuk. Csak így lehet ezektől a veszedelmes parányi élősdiektől a baromfiakat megmenteni.

bl.

A gyümölcs kiállítás és vásár Budapesten. Az „Országos Magyar Kertészeti Egyesület“ (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16. szám) folyó évi október hó 2-ától 12-éig gyümölcsvásárral egybekötött országos gyümölcsvásárt rendez. A kiállítás és a magyar gyümölestermesztés érdekében kívánatos volna, hogy minél több gyümölestermesztő gazda vegyen részt a kiállításon s ezért felhívjuk tisztelt olvasóinkat, hogy amennyiben kiállításra alkalmas gyümölcsük termelt, azzal a kiállításon résztvegyenek s erre vonatkozó szándékukat idejekorán jelentsék be a Kertészeti Egyesületnek.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczélekefej.
Porvédő kerek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmívelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

• MULATTATÓ •

Oszti-dal.

Mikor már a pusztulástól
Kopár és tar erdő, mező,
S a borongós szürke égből,
Hull alá a hideg eső.
Szivemre is egyre jobban,
Az enyészet sejtelve száll!
Ifjuság csapong köröttem,
És velem szemben a halál!...

Várom, várom, mikor leszen,
A bus enyészet alkonyra
Közönnyel tekintve körül,
A tarlón sietve tova.
Vaj' eljön-e a megváltás?
...Dér lepi a hulló lombot...
Lesz-e újra feltámadás
Amelyen szivem feldobog?...

Kisfalvy Ferencs.

Az anyai sziv.

— Irta: Kováts József. —

Az öreg Zsöllér Mihályné ott kuporgott a talpon, a ház előtt a napsütésen, ott, ahová legjobban tüzelt a nap.

Nincs az egész házban egy lélek sem, akivel beszélgetni tudna. Mind künn vannak a mezőn. Aratás van, dolgozni kell. Ő már nagyon öreg, munkába nem mehet, csak a házat őrzi, meg Juhászék baromfiát meg-megéti. Gondolatai a messze múltban kalandoztak, eszébe jutottak a régi jó idők, mikor ő még jómódban, békességben éldélt a boldogulttal — az Isten nyugosztalja meg a porában is — volt mindenük, ha nem is duskálódtak vajban és mézben, de megvolt a mindennapi becsülettel szerzett kenyerek; jutott abból még a szegényeknek is. Ha elfáradtak a napi munkában, ha már megzsémberedett tagjaik nyugalom után vágytak, volt ahová örömmel siettek lehajtani fejüket. Volt egy kis házikójuk — amelyik most a Szabados Gyurié, ott a templom mellett. — Hejh! de azóta mennyire megváltozott az ő sorsa!... Nincs most már semmijök, házukat is eladták, mivel szegény apjuk is félesztendeig betegeskedett, mind felemész-tette a sok orvosság, patika; a többit pedig adóba kellett adniok... Ő sem mehet munkába, mert már csak a sir szélén áll... Van neki ugyan egy egyetlen fia, de arra nem sokat bizakodhatik. Nehéz sóhajtás, majd esendes, de fájó zokogás tört ki megtört kebeléből. Már sirni se tud, kiapadt könnyeinek forrása is...

Gondolatainak fonala tovább szövődik s elnyulik messze-messze a rég elmúlt időkbe s onnan mint szép derült nyári csillagos éjszakákon a pásztor-tüzek távolba csillámló fénye, tűnik fel előtte egy

kép, amelyre oly gyakran, oly boldogan tekint. Ezt a képet úgy őrzi, mint szobácskájában az ágya fölött függő Boldogságos Szűz Anya képét, aki előtt mindig megnyugvást, vigasztalást talál, valahányszor kitárja előtte szíve fájdalmait... Ez a kép ifjúságának képe...

Eszébe jutott szerelmének hajnala, a mikor még a falu legdélcegebb legényét mondhatta magáénak. Mikor pedig már a jó Kis András, a tisztelendő atya összeadta őket, békességben, boldogságban éldegéltek, szorgalmasan, türelemmel dolgoztak és tették félre megtakarított filléreiket. Volt házuk, földjük, kertjük, volt mindenük...

...Csak egy nem volt. Az még hiányzott boldogságuk koszorujából, — nem volt gyermekük. Imádkoztak a jó Istenhez, hogy adja meg nekik családi életöknek e gyémántját, akiben örömeiket

a fájdalomtól. Mégis erőt vett magán s feddeni igyekezett eltévedt fiát:

— Fiam, fiam! Nem jó uton jársz. Jusson eszedbe, hogy eltékozoltad kis vagyunkánkat is. a mi még szegény apád halála után maradt. Nincs házunk, más hajlékában kell öregségemre kegyelemből meghuzni magamat; alig van betevő falatunk. Mikor más ember kinn a mezőn dolgozik, te a koreszmában pazarlod el mindenedet, egészségedet. Térj Istenhez!...

— Hallgass te vén szipirtó, teremtsél, ha a föld alól is pénzt, mert!...

Zsöllér Mihályné bevánszorgott szobájába, bár nem volt az asztalán egy darabka kenyér sem, keservesen összekuporgatott filléreit is oda adta — fiának...

Sebesült katonák a japán Vöröskereszt-kórházban. (Kép az orosz-japán háborúból.)

találnák s lenne aki öregségükben meggyámolíthatná, betegségükben ápolná és vigasztalná őket... Évek multak el. Fohászaikat szakadatlanul küldték fel az Istenhez, hogy hallgassa meg kérésüket...

Házasságuk és fohászaik hetedik évében végre megajándékozta az Isten őket egy gyermekkel. Boldogságuk ekkor teljessé lett. Nem volt már szívöknek egyéb vágya, csak az, hogy tisztességgel, becsületben felneveljék...

...Gondolatait megzavarta az a borizü hang, egy dévaj nóta onnan az utcáról, amely mindig közelebb és közelebb jött s végre Zsöllérék előtt elhallgatott.

Az utcai kis ajtót egy huszonöt év körüli legény lökte be.

Öreg Zsöllér Mihályné fájdalmasan tekintett belépő fiára, ki támolyogva ingadozó lépésekkel közeledett feléje...

— Anyó van-e pénzed!? Add ide, mert mulatni akarok! — tört ki a legény durva hangon.

Zsöllér Mihályné kebele elszorult, azt hitte, hogy a szíve is megszakad. Eleinte szólni sem tudott

Képeinkhez

I. Péter szerb király leteszi az esküt az alkotmányra. Az elmúlt héten fényes ünnepek között folyt le I. Péter szerb király koronázása. A szerb király arcképét már trónralépésekor bemutattuk olvasóinknak. Ez alkalommal a fényes koronázásról egy szép jelenetet adunk igen jól sikerült képben. A kép akkor lett felvéve, mikor a szerb király esküt tett az alkotmányra a szent feszület előtt. Mellette a miniszterium és az egyházi méltóságok teljes diszben állanak. Vele szembe a jegyzők és a meghívott vendégek foglalnak helyet. A képen is látható egy-két gyönyörű szerb nemzeti ruhás alak pompás színt ad a fényképfelvételnek.

Sebesült katonák a japán Vöröskereszt kórházban. (Kép az orosz-japán háborúból.) A keletázsiai haretéren közel ötvenezer halott és sebesült jajkiáltását hordozta szét a szél. Akik meghaltak, megpihentek. Akik élnek, azok fájó sebjeik kinjaival a nemes szívek segélyére szorulnak. Képünk a japán betegápolók egyik szobáját mutatja a sebesültekkel és betegápolóikkal.

Vadászat. Itt van az ősz. Megkezdődtek a vadászatok, mely ősi mulatsága az embernek. Sokféle módja van a vadászatnak. Legegyszerűbb az, a mikor a szegény mezőn dolgozó ember, ha alkalma van rá, megüti a nyulat és haza viszi pompás nyulpecsenyének. Az uri vadászat már költségesebb. Ahhoz kutya is kell és pedig sok. Képünkön egy nagy hajtóvadászatot mutatunk be, mikor a kopók róka helyett egy hatalmas vadkannal viaskodnak.

Gunyosan.

Orvos: No, hallod, hogy jegyezheted el olyan hirtelen ezt a Holló Margitot?

Ügyvéd: Azt hallottam, hogy a gazdag nagybátyját te kezeled.

Pótló-rejtvény.

—ápa	—ozsnyó
—ger	—perjes
—ata	—ömör
—rkény	—rsekujvár
—ogaras	—olozsvár
—gló	

A hiány jegyek egy-egy betűvel úgy egészítendők ki, hogy egy város nevét adják, felülről lefelé olvasva pedig a kezdő betűk egy új könyv címét foglalják, melyből kettőt fogunk kisorsolni a megfejtők között.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
Megfejtési határidő 1904. október hó 2.

A Független Ujság 37. számában közölt talány megfejtése:

„Bő szüret, nagy eszima.”

Helyesen fejtették meg: Joó Mariska, Fekete Eszter, Beke Piroska, Renner Ida, Szabó Mária, P. Sztalmári Mariska, Orbókné Nagy Ida, Veres Jánosné, Csósz Mihály, Nagy Márton, Faragó B. István, Seres Péter, Jakabos András, Darabos János, Vaszília Ladisláv ifj., Schwarc Samu, Derzi József, Vakareszku István, Brenner János, Szegedi Antal, Antalfi Gábor.

A sorshuzásnál Nagy Márton (Zsarnóca) neve jött ki elsőnek, kinek a hitüzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás „Góbéságok” című kötetet küldöttünk meg.

• LEVELES SZEKRÉNY •

F. A. Azt a sorsjátékot a miniszter engedélyezte az elaggott vasuti altisztek országos otthona létesítésére. Nem azért küldték azt, hogy megvegye, hanem azért, hogy mint vasuti ember, azokat eladja ismerősei körében is. Csak annyit tartson meg saját részére, amennyi tetszik, de a jótékony nemes cél érdekében adja el azokat mind. A főnyeremény egy értékes gyémántos nyakék és egyéb drágaság, amit a nyerő 20% levonással készpénzben vehet át. — **Előfizettek** az elmúlt héten Horváth János, Makó Mihály, Sziner János, Robot Pál, Csataver István, Szabó Gábor, Bátor István, Suszter Károly, Rziha Elek, Varga P. Pál, Naklósi Dénes, Szereth Róbert, Kuna Aladár, Rzbora János, Sugár Antalné, Forró Péter, Nyaláb László, Körösi Endre. — **Rohacsek Péter.** A hiányzó számokat elküldöttük. — **Anda János, Oláh István.** Mutatványszámokat küldöttünk. — **Cs. E. Gerendás.** Ne kapituláljanak egykönnyen. Ha valami nehézséget gördítenek a szövetség működése ellen a hatóságok: legyen az finác, jegyző, szolgabíró vagy végrehajtó, tessék körülményesen megírni nekünk, mi, akik a viszonyokkal ismerősek vagyunk, készséggel adunk utbaigazítást, hol keressék a maguk igazát. A mostani esetből is azt látjuk, hogy a szövetségnek van igazsága, ennyi adót, ennyi italmérési illetéket kiróni nem lett volna szabad, ha annak rendje-módja szerint megapellálják a dolgot. — nem történt volna; jövőben tessék bizalommal hozzánk fordulni, szívesen szolgálunk olyan utbaigazítással, aminek alapján igazságot nyerhetnek. — **Dóri Pósa Miklós** urnak. Rájöttünk a baj okára. Az idősebb Pósa Miklósnak küldött lapokat az ifjabb Pósa Miklós vette át mindig, de már intézkedtünk a postán is, hogy a lapot ezután csak idősebb Pósa Miklósnak kézbesítsék. Bocsánat a tévedésért. Üdvözöljük.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó szövetsége jelentése
1904. szeptember 24.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 120—128 K., vidéki borjúhús 0:80—1:12 K., sertéshus 100—120 K., szalonna füstölt 144—152 K., szalonna, olvasztani való ——— K., hárj ——— K., sertézsír ——— K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1:28—1:60 K., hazai sonka 1:80—2:— K.

Baromfi-félék: élő tyúk 2:40—3:— K., rántani való csirke 1:20—1:40 K., sütni való csirke 2:40—3:— K., kacsá, hizott 3:40—4:20 K., lud, hizott 10:—16:— K., pulyka, hizott ——— K., páronkint. Vágott hizott liba ——— K., vágott hizott kappan, kacsá és pulyka ——— K. kg.-ként.

Tojás: bácskai 70—72 K., erdélyi apróbb áru 68—69 K. ládánkint. (1440 drb.) Apadt ——— K., meszes: ——— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 9:—10:— K., rózsá I. 6:80—7:20 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 10:—12:— mm.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 1:90—2:10 K., főzővaj 1:40—1:60 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—18 fillér.

Budapesti piaci árai.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 20:20—21:40 K. Ross 15:15 K-tól 15:50 K-ig. Árpa 14—K-tól 13:50 K-ig, jobb minőségű 14:50 K-tól 15:— K-ig. Zab 14:10—14:80 K. Tengeri 14:30 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8						
K	34	23	20	32	40	31	60	31	30	40	30	23	20	24	60

Takarmányvásár. Réti széna 6:80—10:60 fillér, muhar 9:—10:— fillér, zsupszalma 4:4—4:60 fillér, alomszalma 4:20—4:40 fillér.

A „FUGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Sürgönyczlm : Consum, Budapest. Telefon : 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utca 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. **Kivitelei osztály:** A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árakra előlegeket is folyósít. **Sertésbizományi osztály:** A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

A ZALATNAI kénkovand-ipar r.-t.
Brassói kén- és műtrágya-
gyára ajánlja legjobb minőségű
mindennemű

Műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség becses figyel-
mébe. Ajánlatokkal készséggel szol-
gál a Központi Iroda, Budapest,
IV., Mária Valéria-utca 7.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkográfiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: =====
mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
zetek, alaprajzok photolithografialag leg-
szebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával.....	400,000.— kor.
Alapítványok	1,270,000.— kor.
Tartalékok	255,200.03 kor.
Összesen	1,925,200.03 kor.

1901. évi fölösleg..... 90,349.— kor.
1902. évi fölösleg..... 59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg..... 109,331.73 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle médeozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

== Egyvasu egytetemes ekék ==
Két és több barázdás ekék

Minden részükben elsörendű aczélanyagból a leg-
tökéletesebb szerkezettel

Tégelyaczél-fejekkel, melyek eltörhetetlenségeért szavatosságot vál-
lalok. Különösen tartósnak bizonyult, háromrteges (compound)
pánczél aczél-lemez kormánylapokkal, melyekre a legragadósabb
föld sem tapad. Gondosan edzett, feltűnően hosszú ideig eltartó
szántóvasakkal. — **Figyelemre méltó újdonság: Bächer „D“-jegyü** javi-
tott szerkezetű eketaligája teljesen pormentesen csukott agyakkal
önműködő kenőszelenczével; közönséges eketaligák ellenében
ötszörös tartósságot biztosítanak. Különlegességek rétművelő-eszkö-
zökben. Boronák, kapáló- és töltögetőgépek, porhanyítók, rögtörők.
Árjegyzéket készséggel küldök.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára

Magyarországi vezérképviselő **Szücs Zsigmond Budapest, VI., Nagymező-u. 68.**

Czukorrépa-, kukoriceza- és
burgonyamivelésre szolgáló **kézi- és fogatos kapáló és töltögető eszközök,**
amerikai **ACZÉLGEREBLYÉK Hollingsworth-LÓGEREBLYÉK** elismert gondos ki-
vitelben kaphatók:

ALAKULT 1856 **KÜHNE E.** hazánk legrégebbi **MOSONBAN**
mezőgazdasági
gépgyárában

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.**

Szintügy fűkaszálogépek,
kézi- és járgány- cséplő-
gépek, gabonatisztító-
és osztályozó-rosták,
konkolyválasztógépek,
bevált hirneves
„MOSONI DRILL“
tolókeresek sorvetőgé-
pek stb.

1903. évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata f. é. október hó 5. és 6-án tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásbnn részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
HELLER M. S TÁRSA**

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Állatorvosi diätetikai szer lovak, marhák és juhoknak. Közel ötven év óta a legiőbb istállóban használatban van étvágyhiánynál, rossz emésztésnél valamint a teheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása czéljából, a lenti védjeggyel a valódi.

Egy doboz.... 1 K 40 fill.
Fel „ „ 70 „
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztr.-magy. kir., román és bolgár hercegi udv. szállító, kerületi gyógyszerész
Korneuburgban, Bécs mellett.

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy összfoszforsav, mint cizitromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos, Budapest, II., Teréz-körut 3.
a Thomas-salakgyára, Berlin W. vezérképviselője a magyar korona országának területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillagvédjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át.

Minden zsák ölm-zárral és tartalom-jelzéssel van ellátva.

ÚRL REZSŐ

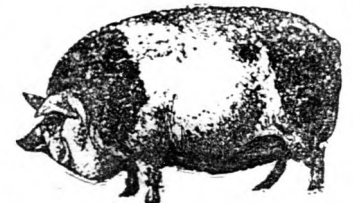
sertésbizományos

— Budapest —

Bérekocsis-utcza 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,40% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül
Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.